مجله طب دریا
دوره ۲، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹
صفحات: ۶۲-۶۱
10.30491/2.1.4

مدیریت بحران در پاندمی کووید-۱۹
Crisis Management in COVID-19 Pandemic

ابراهیم رحمانی مقدم[۱]، وحیده زرین[۱]، هادی کشی‌پور[۲]، مهدی راعی[۳*]
Ebrahim Rahmani Moghadam [1], Vahideh Zarrin [1], Hadi Keshipour [2], Mehdi Raei [3,*]

[۱] کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
[۲] گروه بهداشت مواد غذایی و کنترل کیفی، بخش اپیدمیولوژی و زئونوز، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
[۳] مرکز تحقیقات بهداشت، پژوهشکده سبک زندگی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران
[1] Student Research Committee, School of Medicine, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran
[2] Department of Food Hygiene and Quality Control, Division of Epidemiology & Zoonoses, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran, Iran
[3] Health Research Center, Life Style Institute, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran

بیان دیدگاه

کووید-۱۹ یک بیماری جدید می‌باشد که از دیگر بیماری‌های حاصل از کرونا ویروس از جمله سارس (سندرم حاد شدید تنفسی) و مرس (سندرم تنفسی خاورمیانه) متفاوت است. این ویروس، به سرعت منتشر شده و به دلیل قدرت بالای انتشار آن از دیگر انواع کروناویروس‌ها، خطر انتقال بیشتری دارد. در حال حاضر هیچ درمان دارویی و یا واکسن تایید شده برای درمان یا پیشگیری از آن وجود ندارد و مطالعات مختلف کارآزمایی بالینی در حال تحقیق و بررسی بر روی موارد پیشنهادی هستند (۱). با این وجود، کشورهای مختلف جهان، سازمان بهداشت جهانی و شرکای آن از جمله انستیتو بهداشت جهانی، بی وقفه در تلاش برای رسیدن به یک راهکار درمانی موثر هستند (۲). با توجه به اطلاعات حاصل از کشورهای مختلف در شروع پاندمی کووید-۱۹، حدود ۴۰ درصد از مبتلایان شدت خفیف بیماری، ۴۰ درصد شدت متوسط بیماری، ۱۵ درصد حالت شدید بیماری و ۵ درصد حالت بحرانی بیماری را تجربه می کنند (۳).

در حال حاضر تمامی کشورهای درگیر با پاندمی کووید-۱۹ درصدد کنترل شیوع این بیماری و کاهش نرخ مرگ و میر هستند. برای محقق شدن این امر، اهدافی که سازمان بهداشت جهانی برای تمامی کشورها تدوین کرده است عبارتند از:

- بسیج همگانی در تمامی بخش ها و جوامع برای اطمینان از این مسئله (که هر بخش و جامعه ای به زعم خود، مسئول و پاسخگو در پیشگیری از انتقال بیماری به واسطه رعایت پروتکل‌های بهداشتی از جمله شستشوی مرتب دست، استفاده از ماسک و رعایت فاصله اجتماعی می باشد).
- شناسایی و جدا کردن افراد مبتلا از دیگر افراد جامعه، فراهم کردن درمان مناسب برای این افراد و در کنار آن، مانیتورینگ آنها، قرنطینه کردن و حمایت از افراد در تماس با آنها.
- فراهم کردن شرایط مناسب برای سرکوب انتقال بیماری در سطح جامعه به واسطه ایجاد زمینه‌های مناسب برای پیشگیری از انتقال عفونت، ایجاد فاصله اجتماعی در سطح جامعه و ایجاد محدودیت‌های مناسب برای جلوگیری از سفرهای غیرضروری شهری و بین شهری (۴).
- کاهش نرخ مرگ و میر با ایجاد مراقبت‌های درمانی برای افراد مبتلا به کووید-۱۹ و ایجاد اطمینان از تداوم مراقبت های درمانی و پزشکی و نیز حفاظت از کارکنان بهداشت و درمان به عنوان افراد مدافع در خط مقدم مبارزه با بیماری و نیز افراد آسیب پذیر.
- تولید و توسعه داروها و واکسن های مناسب درمان متناسب با ضرورت و نیاز جامعه (۵).

طبق اعلام سازمان بهداشت جهانی، برای کنترل این بیماری و اعلام پیروزی علیه آن، می بایست رویکردها در جهتی باشد که همه افراد جامعه، تمامی مشاغل اعم از انتفاعی و غیرانتفاعی، تمامی سازمان‌های دولتی و غیردولتی، تمامی سازمان‌های جهانی، و تمامی مناطق و دولت ها با تمام ظرفیت خود در جهت این اقدام بکوشند. هر شخص در جایگاه فردی می بایست خود و دیگران را با رعایت موارد بهداشتی اولیه شامل شستن منظم دست‌ها، ممانعت از برخورد دست‌ها با صورت، استفاده از ماسک‌های تنفسی استاندارد، رعایت فاصله اجتماعی، مراقبت از خود در صورت ارتباط با افراد مبتلا و ممانعت از ترددهای غیرضروری شهری و بین شهری، محافظت کند. جامعه نیز می‌بایست در جهت آموزش‌های همگانی، مراقبت و حمایت از

*نویسنده مسئول: **مهدی راعی**. پست الکترونیک: mehdi_r_d@yahoo.com
آدرس: مرکز تحقیقات بهداشت، پژوهشکده سبک زندگی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران.

[Downloaded from jmarmed.ir on 2026-11-09]
[DOI: 10.30491/2.1.4]

گروه‌های آسیب پذیر، حمایت از کارکنان بهداشت و درمان، یافتن افراد مبتلا به عفونت و تحت کنترل گرفتن روابط این افراد با دیگران و فراهم کردن زمینه‌های فاصله‌گذاری اجتماعی، اقدام کند. دولت باید رهبری این امر را به عهده گرفته و پاسخ های دریافتی از جامعه و افراد را با اقدامات ملی شامل آموزش، همکاری، ظرفیت‌سازی و حمایت، یکپارچه و هماهنگ سازد. دولت همچنین می‌بایست تمامی ظرفیت خود را در سطح عمومی، جامعه و بخش خصوصی به کار گرفته تا هرچه سریع‌تر، راه درست و موثر برای غلبه بر این عفونت را شناسایی و آزمایش کرده و در جهت حفظ جان افراد جامعه اقدام نماید (۲).

در شرایط فعلی که واکسن و درمان موثری برای پیشگیری از انتقال عفونت شناسایی نشده است، کنترل و مدیریت انتقال ویروس و رسیدن به حالت پایدار انتقال کم و عدم انتقال، یک هدف میان مدت مهم محسوب می شود. برای رسیدن به این امر مهم نیز می بایست موارد زیر رعایت شوند:

۱- کنترل انتقال ویروس به خصوص در مبتلایان و افراد در تماس نزدیک با آنها و همکاری این افراد با سیستم بهداشت و درمان به جهت تحت کنترل و درمان قرار دادن این افراد.

۲- ایجاد ظرفیت‌سازی در سیستم بهداشت و درمان به جهت شناسایی، آزمایش، جداسازی و قرنطینه کردن افراد مبتلا.

۳- کاهش خطر شیوع بیماری در اماکن پرخطر با ایجاد برنامه‌ریزی‌های لازم.

۴- پیشگیری از انتقال ویروس در محیط کار با فراهم‌آوری موارد لازم برای رعایت بهداشت (مانند: شستشوی دست‌ها، ضدعفونی کردن محیط کار، استفاده از ماسک تنفسی و نیز فراهم کردن تب سنج برای تحت کنترل گرفتن افراد).

۵- تحت نظر گرفتن افراد از جوامع و مناطقی که دارای خطر بالای انتقال هستند و مدیریت آنها با قرنطینه کردن به مدت ۱۴ روز به جهت تایید عدم ناقل بودن آنها.

به طور کلی، در سطح جوامع و دولت ها، کاملاً پذیرفته شده است که مدیریت این بحران نیازمند تغییرات اساسی ساختاری در سطح دولت و فردی است و تنها به یافتن و معالجه افراد با شرایط بحرانی خلاصه نمی‌شود، باید در نظر داشت که با توجه به گستره شدت این عفونت و نیز عدم وجود اطلاعات کافی مبنی بر نحوه انتقال و میزان شدت التهاب و عفونت در افراد مختلف، می‌بایست اقدامات پیشگیرانه در سطوح فردی و جمعی به جد دنبال شود و دولت نیز با بسترسازی‌های لازم، بر اهمیت و جدیت امر تاکید کند.

منابع

1. Peeples L. News Feature: Avoiding pitfalls in the pursuit of a COVID-19 vaccine. Proceedings of the National Academy of Sciences. 2020;117(15):8218-21. doi:10.1073/pnas.2005456117

2. Sohrabi C, Alsafi Z, O'Neill N, Khan M, Kerwan A, Al-Jabir A, et al. World Health Organization declares global emergency: A review of the 2019 novel coronavirus (COVID-19). International Journal of Surgery. 2020;76:71-6. doi:10.1016/j.ijsu.2020.02.034

3. Xu Z, Li S, Tian S, Li H, Kong L-q. Full spectrum of COVID-19 severity still being depicted. Lancet (London, England). 2020;395(10228):947. doi:10.1016/S0140-6736(20)30308-1

4. Singhal T. A review of coronavirus disease-2019 (COVID-19). The Indian Journal of Pediatrics. 2020; 87: 281-6. doi:10.1007/s12098-020-03263-6

5. Prompetchara E, Ketloy C, Palaga T. Immune responses in COVID-19 and potential vaccines: Lessons learned from SARS and MERS epidemic. Asian Pac J Allergy Immunol. 2020;38(1):1-9.

[Downloaded from jmarmed.ir on 2026-11-09]

[DOI: 10.30491/2.1.4]